

Ceremoniał pocztu sztandarowego

Uwagi ogólne:

1. Poczet sztandarowy zbiera się w miejscu wyznaczonej zbiórki najpóźniej na 10 minut przed rozpoczęciem uroczystości.
2. Członkowie pocztu sztandarowego ubierają się w ciemny garnitur, jasna koszula, ciemny krawat, kobiety ciemna garsonka lub biała bluzka i ciemna spódnica. Dopuszcza się stosowanie stroju mundurowego (stroju pasiecznego – bluzy i kapelusza) lub stroju ludowego.
3. Członkowie pocztu sztandarowego zakładają białe czerwone szarfy przewieszane przez prawe ramię i spięte u lewego boku, dopuszcza się szarfy w kolorze miodowym. Poczet używa rękawiczek w kolorze białym.
4. Jeżeli poczet uczestniczy w uroczystościach pogrzebowych sztandar należy udekorować kirem, czyli czarną wstęgą.
5. Niedopuszczalne jest samowolne ozdabianie sztandaru.
6. Poczet sztandarowy salutuje:
 - a) przy wykonywaniu hymnu państwowego i hymnów kościelnych,
 - b) podczas opuszczania trumny do grobu,
 - c) podczas ogłoszenia minuty ciszy dla uczczenia czyjejś pamięci,
 - d) podczas składania kwiatów, wieńców i zniczy przez wyznaczone delegacje,
 - e) na polecenie wydane przez osobę kierującą uroczystością.

Obsada pocztów sztandarowych

Obsadę pocztu sztandarowego stanowi:

- sztandarowy (chorąży)
- 2-ch przybocznych, z których jeden jest dowódcą pocztu.

Jeżeli w uroczystościach bierze udział więcej pocztów organizatorzy wyznaczają dowódcę wszystkich pocztów, który czuwa nad ceremoniałem, ustala szyk i kolejność pocztów oraz przekazuje informacje o aktualnych wymaganiach okolicznościowych jak i zwyczajach miejscowych.

Kolejność ustawienia pocztów sztandarowych

Jako pierwszym ustawiany jest poczet gospodarza uroczystości (jeżeli posiada sztandar), poczet Śląskiego Związku Pszczelarzy w Katowicach, poczty sztandarowe Związków Regionalnych, a pozostałe ustawiają się w kolejności przybycia.

Komendy wydawane przez dowódcę pocztów

Dowódca pocztów podaje cichym, ale słyszalnym przez poczty, głosem komendy: „bacność” (postawa zasadnicza), „spocznij” (postawa swobodna), „na ramię”, „prezentuj”, „do nogi”, „salut”, „marsz”, „odmarsz”.

Wykonywanie komend przy ceremoniale sztandarowym

Komendy wydawane przez dowódcę pocztu(ów) dotyczą całego pocztu (pocztów), a w szczególności chorążego (sztandarowego).

- „Bacność”** (postawa zasadnicza) - Chorąży trzyma sztandar postawiony na stopce drzewca, przy prawej nodze, na wysokości czubka buta. Drzewce sztandaru przytrzymuje prawą ręką powyżej pasa głównego. Łokieć prawej ręki lekko przyciśnięty do korpusu ciała. Lewa ręka z rozwartą dłońią opuszczona wzdłuż szwów lewej nogawki spodni. Asysta (przyboczni) w postawie zasadniczej „na bacność”.
- „Spocznij”** (postawa swobodna). Chorąży trzyma sztandar przy prawej nodze. Lewa noga w pozycji „spocznij”. Asysta w postawie „spocznij”.
- „Na ramię”** Chorąży kładzie drzewce prawą ręką (pomagając lewą) na prawe ramię i trzyma je pod kątem 45° . Płat sztandaru musi być oddalony od barku przynajmniej na szerokość dłoni.
- „Prezentuj”** Chorąży z położenia „do nogi” podnosi sztandar prawą ręką do położenia pionowego przy prawym ramieniu (dłoń prawej ręki na wysokości barku), lewą ręką chwyta drzewce sztandaru tuż pod prawą ręką, po czym opuszcza prawą rękę na całą długość, obejmując nią dolną część drzewca. Asysta przyjmuje postawę zasadniczą „bacność”.
- „Do nogi”** Z położenia „prezentuj” lub z położenia „na ramię” chorąży przenosi sztandar prawą ręką (przy pomocy lewej) do nogi, ustawiając stopkę przy czubku buta prawej nogi. Asysta przyjmuje postawę „spocznij”.
- „Salut”** Wykonuje się w miejscu postawy „prezentuj”. Chorąży robi zwrot w prawo skos, z jednoczesnym wysunięciem lewej nogi do przodu na odległość jednej stopy (30 cm) i pochyla sztandar do przodu pod kątem 45° . W przypadku ograniczenia miejsca sztandar może być pochylony bokiem w stosunku do frontu pocztów. Asysta przyjmuje postawę zasadniczą „bacność”.
- „Marsz”, „Odmarsz”** Na komendę „marsz” lub „odmarsz” poczet występuje zawsze lewą nogą.

W przypadku gdy w uroczystości bierze udział jednocześnie jednostka Wojska Polskiego pocztu sztandarowe wykonują komendy wydawane przez dowódcę tej jednostki. Wówczas dowódca naszych pocztów sztandarowych nie wydaje komend pocztom.

Uroczystości w świątyniach

Dowódca pocztu(ów) winien wcześniej uzgodnić z gospodarzem świątyni udział pocztu(ów) w uroczystości oraz miejsce ich ustawienia.

Poczet sztandarowy wchodzi do kościoła i wychodzi po uroczystościach trzymając sztandar z przodu pod kątem 45 stopni.

Przed zajęciem uzgodnionego miejsca, dowódca pocztu(ów) wprowadza poczet(ty) do kościoła w kolumnie lub rzędem, w zależności od lokalnych warunków.

Poczty o numeracji nieparzystej zajmują miejsca po prawej stronie prezbiterium, natomiast o numeracji parzystej po jego lewej stronie. Przy większej ilości pocztów i braku miejsca chorąży ze sztandarem staje na froncie, przyboczni z tyłu poza sztandarem.

Jeżeli w uroczystości uczestniczy jeden poczet sztandarowy, wówczas zajmuje miejsce po prawej stronie prezbiterium i w zależności od okoliczności frontem lub w pozycji bocznej do ołtarza.

Zaistnieć może sytuacja, że poczty sztandarowe mają wyznaczone miejsca za ołtarzem głównym, frontalnie do wiernych. W tym przypadku kolumna pocztów wchodzi do kościoła nawą główną zachowuje się identycznie jak przy ustawieniu pocztów przed ołtarzem.

- Na sygnał dzwonka poprzedzający wejście celebransa (celebransów) poczet(ty) przyjmuje(ją) postawę „bacność”, a chorąży(owie) salutuje(ją) sztandarem(ami). Po ucałowaniu ołtarza przez celebransa(ów) poczet(ty) powraca(ją) do pozycji „spocznij”.
- Przed Ewangelią, w momencie gdy wierni śpiewają „Alleluja” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po słowach „Oto Słowo Pańskie - Chwała Tobie Chryste” - pozycję „spocznij”.
- Przed Podniesieniem po słowach „...ciałem i krwią naszego Pana Jezusa Chrystusa” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po opuszczeniu kielicha „spocznij”.
- Przed Komunią świętą po trzecim powtórzeniu słów „Baranku Boży ...” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po słowach „Panie nie jestem godzien ...” pozycję „spocznij”.
- Przed błogosławieństwem po słowach „A teraz udzielę błogosławieństwa” poczet(ty) przyjmuje(ją) pozycję „bacność”, a po słowach „Idźcie ofiara spełniona” poczet(ty) powraca(ją) do pozycji „spocznij”.

Jeśli po Mszy Świętej jest odgrywany lub śpiewany hymn „Boże coś Polskę” wówczas poczet(ty) sztandarowy(we) przyjmuje(ją) postawę „bacność”, a chorąży(owie) oddaje(ją) salut sztandarem(ami) po czym przyjmuje pozycję „spocznij”. W dalszej kolejności następują wyprowadzenia sztandarów ze świątyni.

Wszystkie komendy wydawane są przez dowódcę pocztu(ów) przyciszonym głosem. Gdy w uroczystości bierze udział jednostka wojskowa, wówczas poczty sztandarowe wykonują komendy jej dowódcy.

Prezentowanie pocztów sztandarowych

Bardzo często zdarza się, że na początku lub na koniec uroczystości celebrans względnie organizator witając lub dziękując pocztom za ich udział wymienia (prezentuje) poszczególne poczty. W takim przypadku chorąży wymienionego sztandaru ma obowiązek przyjąć postawę „prezentuj”, a asysta przyjmuje postawę zasadniczą.

Ceremonia poświęcenia sztandaru

Uroczystość poświęcenia sztandaru jest doniosłym wydarzeniem koła pszczelarzy. Dlatego też uroczystość ta winna być starannie przygotowana pod względem merytorycznym i organizacyjnym. Winna mieć również bardzo uroczystą oprawę.

Prace te zazwyczaj przeprowadza wybrany Komitet Fundacji sztandaru.

W samej uroczystości biorą udział:

- rodzice chrzestni sztandaru jako przedstawiciele fundatorów sztandaru
- poczet sztandarowy w składzie 1 + 2

- zaproszone poczty sztandarowe innych związków
- osoba duchowna dokonująca poświęcenia sztandaru.

Przykład przebiegu uroczystości poświęcenia sztandaru na Mszy Św.

10 minut przed rozpoczęciem Mszy Św. sztandar zostaje położony na osobnym stoliku nakrytym białym obrusem. Rodzice chrzestni stoją obok stolika.

Poczet sztandarowy zajmuje miejsca siedzące lub stojące za stolikiem trzymając ewentualne nakrycia głowy w rękach.

Honorowi i zaproszeni goście siedzą w ławkach na oznaczonych miejscach, czego dopilnować ma wyznaczona służba porządkowa.

- Na sygnał dzwonkiem oznajmiającym wejście celebransa wszyscy wstają. Wchodzą kolejno zaproszone poczty sztandarowe, oddają „salut” przed ołtarzem głównym i zajmują określone miejsca uwzględniając czołowe miejsce dla pocztu mającego być poświęconym, za pocztami wchodzą kolejno celebransi.
- Po ucałowaniu ołtarza przez celebransa rodzice chrzestni podejmują sztandar i podchodzą przed ołtarz do celebransa.
- Celebrans ogłasza fakt poświęcenia. Rodzice pochylają sztandar. Następuje akt poświęcenia sztandaru. W tym czasie zaproszone poczty sztandarowe stają w postawie zasadniczej na „bacność”, a chorążowie na komendę dowódcy pocztów trzymają sztandary w pozycji „salut”. Dowódca pocztów salutuje.
- Zebrani na uroczystości w kościele w czasie aktu poświęcenia stoją.
- Po dokonaniu aktu poświęcenia rodzice chrzestni przekazują sztandar dowódcy pocztu. Dowódca ten podchodząc do sztandaru przyklęka na prawe kolano i całuje sztandar. Jeden z rodziców chrzestnych przekazując sztandar w krótkich słowach prosi dowódcę pocztu o zaprzysiężenia pocztu. W tym momencie poczet wstaje, podchodzi do dowódcy, który pochyla sztandar, a poczet przyklęka na prawe kolano i kolejno unosząc prawą ręką brzeg sztandaru składają na nim pocałunki.
- Na komendę dowódcy „do przysięgi” poczet wstaje. Dowódca i asysta kładzie dwa palce prawej ręki na drzewcu sztandaru i powtarzają za dowódcą słowa przysięgi o treści jak w niżej przedstawionym przykładzie:

„W OBLICZU BOGA WSZECHMOGĄCEGO I NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY KRÓLOWEJ POLSKI ORAZ ŚWIĘTEGO AMBROŻEGO - PATRONA PSZCZELARZY - KŁADĘ RĘCE NA TEN SZTANDAR (wymienić organizację która reprezentuje sztandar) I PRZYSIĘGAM CHRONIĆ GO I DBAĆ O JEGO HONOR ORAZ BRONIĆ PRZED USZKODZENIEM LUB DOSTANIEM SIĘ W NIEPOWOŁANE RĘCE, AŻ DO OFIARY MEGO ŻYCIA. TAK MI DOPOMÓŻ BÓG I NIEWINNA MĘKA SYNA JEGO JEDYNEGO.”

W czasie przysięgi inne poczty sztandarowe przyjmują postawę „salut”.

Po złożeniu przysięgi dowódca wręcza sztandar sztandarowemu i wypowiada słowa obowiązującego tekstu:

„PRZEKAZUJĘ WAM TEN SZTANDAR (wymienia koło, które sztandar reprezentuje), SYMBOL WIERNOŚCI I SŁUŻBY PSZCZELARSKIEJ POD STRAŻ I OPIEKĘ.”

Po przekazaniu sztandaru chorążycy dokonuje prezentacji zebranych obu płatów sztandaru. Po tej ceremonii poczet zajmuje honorowe miejsce między innymi sztandarami. W tym momencie dla wszystkich pocztów sztandarowych podana zostaje komenda „spocznij”. Wierni siadają w ławkach, a celebrans rozpoczyna Mszę Świętą.

Podany przykład może być urozmaicony okolicznościowymi przemówieniami, wreszcie odgrywaniem odpowiednich melodii przez orkiestrę. Wszystko to jest zależne od miejscowych warunków, okoliczności i odpowiedniej, sprawnej organizacji oraz inicjatywy organizatorów. Zaleca się jednak, by zasadniczy porządek poświęcenia był utrzymany.

Poświęcenie sztandarów podczas Pielgrzymki Pszczelarzy na Jasną Górę odbywa się wg zasad tam obowiązujących.

Przechowywanie sztandaru

Zaleca się aby sztandar przechowywany był pod zamknięciem, najlepiej w gablocie za szkłem, zawieszony na czołowej ścianie lokalu.

Do transportu sztandaru winien być przygotowany odpowiedni pokrowiec. Zwinięty na drzewcu płat sztandaru należy włożyć do futerału, który powinien być sporządzony z materiału nieprzemakalnego. Futerał (pokrowiec) służy jedynie do transportu. Nie należy przechowywać sztandaru w futerale, ponieważ powoduje to jego szybkie zniszczenie. Zawilgocony sztandar powinien być jak najszybciej przesuszony w formie wiszącej.

Nabożeństwo prawosławne

Według: „Ceremoniał Wojskowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, strona 159 – 160.

Nabożeństwo ewangelickie

Według: „Ceremoniał Wojskowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, strona 161 – 162.

Opracowano na podstawie:

„Ceremoniał Wojskowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

DEPARTAMENT WYCHOWANIA I PROMOCJI OBRONNOŚCI

Warszawa 2009